

Методична розробка уроку

з предмета **«Людина і світ»**

з теми **«Вступ»**

Підготувала

викладач історії

ДНЗ «Куп'янський

регіональний центр

професійної освіти»

Нечволод Н.А

Анотація

У роботі представлено методичну розробку з теми «Вступ» (предмет «Людина і світ») та матеріали для індивідуальної та групової роботи учнів на уроках з теми «Соціалізація особистості». Кожен етап уроку засвоєння нових знань сприяє творчій співпраці викладача і учнів, для чого впроваджуються інноваційні технології навчання: інтерактивні технології кооперативного і ситуативного навчання, ІКТ - мультимедійні засоби Microsoft Power Point. Програмні засоби (презентації) допомагають викладачу розвивати в учнів загально – навчальні навички, підвищують інтерес до навчання.

Застосовано інтерактивні технології, які сприяють розвитку навичок спілкування, критичного мислення, вміння висловлювати свою думку. Різноманітні види завдань для індивідуальної та групової роботи учнів сприяють їх самоосвіті і самореалізації.

Матеріалами можуть скористатися викладачі на уроках та в позакласній роботі.

Зміст

1. Анотація
2. Характеристика й навчально–виховна задача уроку «Вступ»
3. Методична розробка уроку «Вступ»
4. Додатки до уроку
5. Використані джерела

Характеристика й навчально – виховна задача уроку

Тема уроку «Вступ» має важливе значення у вивченні курсу «Людина і світ». Вона розкриває учням зміст предмета, який є узагальнюючим в освітній галузі «Суспільствознавство». Складність теми полягає в тому, що учні повинні опиратися на знання, які вони отримали під час вивчення таких навчальних дисциплін як етика, правознавство, біологія, основи філософії. Тому на уроці перед учителем стоїть завдання: організувати самостійну роботу учнів так, щоб вони, використовуючи раніше набуті знання з предметів суспільствознавчого циклу, знайшли відповіді на основні питання уроку. Саме тому я обрала нетрадиційну форму проведення уроку – урок - екскурс.

Освітня мета уроку – створити умови для засвоєння учнями основних завдань предмета «Людина і світ»; з'ясувати сутність людини у різних вимірах; допомогти усвідомити складність феномену людського існування; розкрити зміст співвідношення «особа – індивідуальність – особистість – персона».

Розвиваюча мета уроку: сприяти розвитку креативної особистості, здатної до самоосвіти і самореалізації; розвивати вміння працювати в групах, аргументовано передавати власні роздуми, судження; допомогти поглибити вміння працювати з таблицями, копіями текстів і файлів з інтернет – сайтів; продовжувати вдосконалювати вміння учнів робити висновки і узагальнення.

Виховна мета уроку: спонукати до розуміння змісту поняття «людина», пов'язавши його зі своїм власним місцем та роллю в суспільстві; сприяти вихованню патріотизму, людяності, бажання мати активну життєву позицію високо духовного громадянина незалежної держави.

План уроку

Тема уроку «Вступ»

Мета уроку:

Освітня мета уроку – створити умови для засвоєння учнями основних завдань предмета «Людина і світ»; з'ясувати сутність людини у різних вимірах; допомогти усвідомити складність феномену людського існування; розкрити зміст співвідношення «особа – індивідуальність – особистість – персона».

Розвиваюча мета уроку: сприяти розвитку креативної особистості, здатної до самоосвіти і самореалізації; розвивати вміння працювати в групах, аргументовано передавати власні роздуми, судження; допомогти поглибити вміння працювати з таблицями, копіями текстів і файлів з інтернет – сайтів; продовжувати вдосконалювати вміння учнів робити висновки і узагальнення.

Виховна мета уроку: спонукати до розуміння змісту поняття «людина», пов'язавши його зі своїм власним місцем та роллю в суспільстві; сприяти вихованню патріотизму, людяності, бажання мати активну життєву позицію високо духовного громадянина незалежної держави.

Тип уроку: урок засвоєння нових знань.

Форма проведення: нетрадиційна, урок – екскурс.

Обладнання уроку:

дошка, підручник, мультимедійний проектор, презентація «Теорії походження людини», словник термінів, матеріали для віртуального експурсу.

Міжпредметні зв'язки:

біологія, правознавство, історія, філософія.

Словник:

людина, індивід, індивідуальність, особистість, громадянин.

Епіграф

«Жодна людина не буває повторенням іншої і сама є неповторною».

Мартін Андерсен Нексе

Проблемне завдання уроку:

Що, на вашу думку, означає - бути людиною?

Хід уроку

I. Організаційна частина уроку

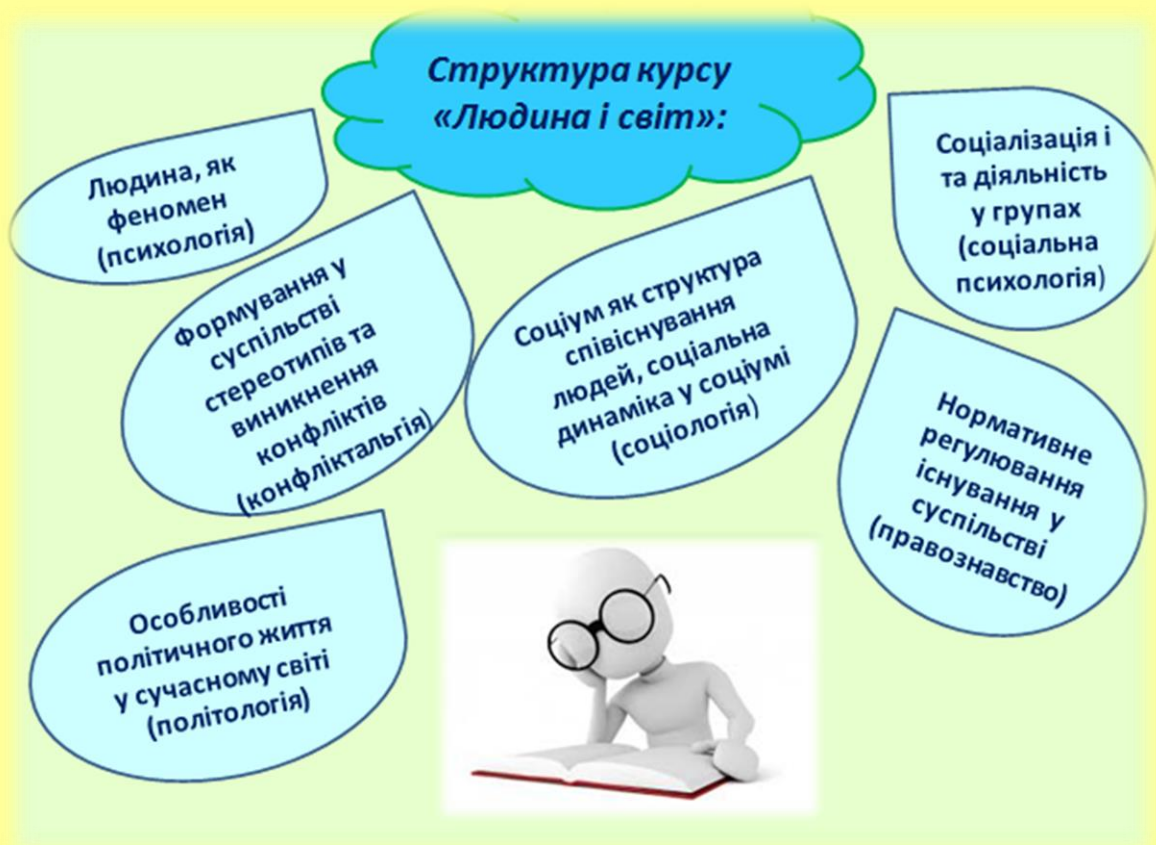
(Перевірка наявності учнів, створення умов для зовнішньої та внутрішньої (психологічної) готовності учнів до уроку, налаштування їх на співробітництво та партнерство).

II. Мотивація навчальної діяльності учнів

Вступне слово вчителя, який акцентує увагу учнів на важливості вивчення курсу «Людина і світ», який є узагальнюючим в освітній галузі «Суспільствознавство», інтегрує в собі знання, які учні отримали на уроках етики, практичного права, основ правознавства, основ філософії. Це надзвичайно важливий курс, адже він допоможе збагнути природу людини, суспільства і держави, в якій вона живе, знайти своє місце в суспільстві та зрозуміти можливості й передумови для реалізації власних прагнень та інтересів. Він є необхідним для оволодіння практичними навичками життя в суспільстві.

Вступне слово вчителя супроводжується мультимедійною презентацією

Оголошення теми, завдань уроку. Запис теми та епіграфа з дошки в зошити. Учитель звертає увагу учнів на епіграф та проблемно – пошукове завдання, які концентрують їх увагу на темі уроку, зацікавлюють, сприятимуть активній діяльності на уроці, бажанню продовжувати самостійно здобувати знання.

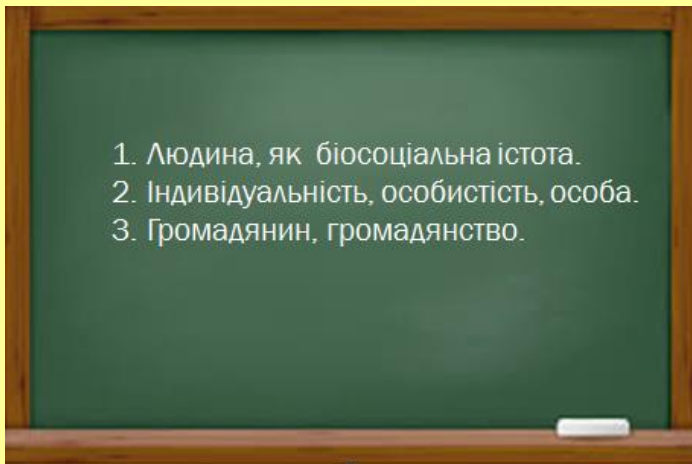
III Актуалізація опорних знань учнів

Бліц – опитування з метою активізації пізнавальної діяльності учнів, так як воно дає можливість здійснювати органічний зв'язок з попереднім матеріалом (подається з очікуваним результатом).

- 1. На яких уроках ви вивчали теорії походження людини? (біологія, основи філософії).**
- 2. Що таке природа, природне середовище? (рослинний і тваринний світ, середовище в якому ми живемо, сукупність природних умов).**
- 3. Яка роль соціальних явищ та процесів у формуванні людини? (люди пов'язані між собою природними, родинними зв'язками, соціальними відносинами в суспільстві).**
- 4. Що таке цінність, духовність? (риси які возвеличують людину над буденністю, допомагають відрізнити добро від зла).**

IV Сприйняття і осмислення навчального матеріалу

Ключові питання заплановані для освоєння матеріалу теми, записано на дошці.

Вступне слово вчителя

«Пізнаймо самого себе» - закликав давньогрецький філософ Сократ. За 40 тисяч років свого існування людина досить багато дізналася не лише про навколишній світ, але й про себе. К сучасній науці існують понад 800 дисциплін які вивчають людину. Проте і сьогодні, на початку на ХХІ ст., людина залишається таємницею, яку необхідно розгадати. Досі не існує вичерпного наукового тлумачення людської сутності. Щоб усвідомити

складність феномену людського існування розглянемо розмаїття визначень поняття «людина» (див. схему, подана у вигляді роздаткового матеріалу).

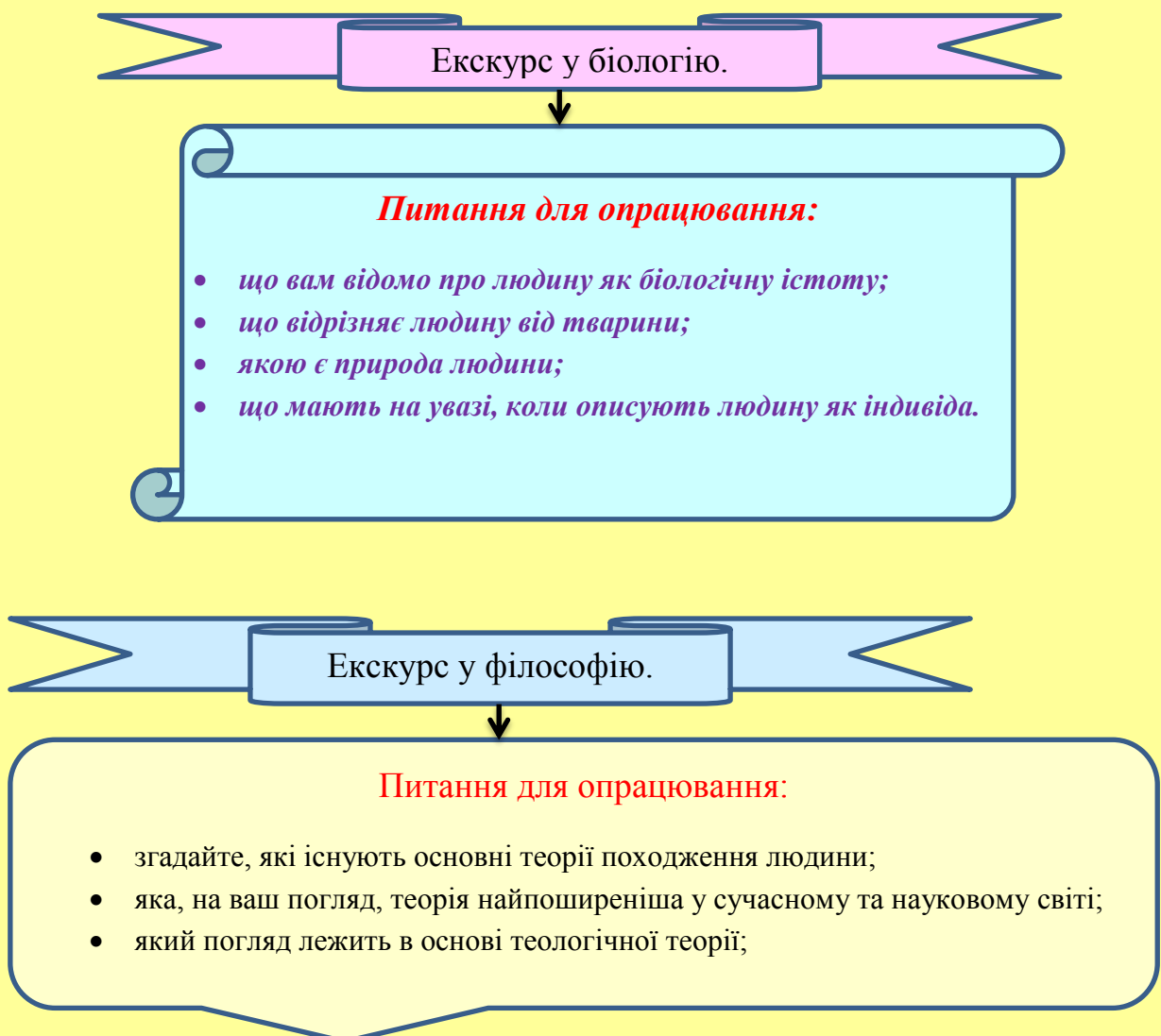

Організація самостійної навчально – пізнавальної діяльності учнів на уроці

Використовується ситуативний метод «рольова гра». Учні поділяється на три групи, назву яким вибирають самі учні: біологи, філософи, правознавці. Шляхом творчої співпраці учителя і учнів вони здійснять екскурс в окрему навчальну дисципліну, користуючись знаннями, набутими раніше; дадуть стислі відповіді на питання. Це дасть змогу учням усвідомити новий матеріал, знайти відповіді на основні питання уроку.

Учні забезпечені спрямовуючими питаннями. Використовують під час роботи дидактичні матеріали, підручник, роздруковки інформаційно – довідкових матеріалів з інтернет – сайтів, слайди презентації. Засвоєння матеріалу відбуватиметься в ході опрацювання матеріалів та відповідей на питання творчого характеру у тісній співпраці учителя і учнів.

Екскурс відбувається у наступних напрямках:

- як ставиться наукове співтовариство до цієї теорії;
- що вам відомо про теорію зовнішнього втручання – космічну;
- яка з теорій походження людини здається найдостовірнішою і доказовою?
- як ви вважаєте, звідки походить людина;
- які міфи про походження людини вам відомі?

Екскурс у правознавство.

Питання для опрацювання:

- *в чому полягають невід'ємні ознаки людського існування;*
- *що таке індивідуальність;*
- *що таке сформована індивідуальність;*
- *що таке особистість;*
- *що означає поняття «громадянин»;*

Після опрацювання матеріалів підручника, слайдів, презентацій, схем, таблиць до слова запрошуються *представники груп: біологи, філософи, правознавці.*

Група І. Екскурс у біологію

І Учень.

Людина – окремий представник людського роду, живий організм, є частиною природи, підпорядковується біофізичним, біохімічним, фізіологічним закономірностям. Природою в людині закладені певні біологічні потреби – їжа, праця, відпочинок.

II Учень.

Людину відрізняє від тварини наявність розуму, соціальність, здатність до творчої діяльності, здатність до спілкування.

III Учень.

Коли описуємо людину як індивіда, то вказуємо такі ознаки, як зріст, вага, вік, колір волосся. Індивідом людина народжується.

Висновок: людина – біосоціальна істота. Соціальне існування характеризується здатністю до аналізу себе і навколишнього середовища на відміну від переважно інстинктивної поведінки тварини.

Група II. Екскурс у філософію.

I Учень.

Існують три основні теорії походження людини: еволюційна, космічна, теологічна.

Еволюційна теорія – найпоширеніша у сучасному науковому світі. На її користь свідчать палеонтологічні, археологічні, біологічні докази. Засновник цієї теорії є Чарльз Дарвін.

II Учень.

В основі теологічної теорії лежить погляд про створення людини Богом. Ця теорія виникла раніше еволюційної теорії. Існували різні міфи про походження людини. Прибічники теологічної теорії відкидають теорію еволюції, наводячи при цьому факти, які свідчать на їх користь, але наукове товариство не вважає їх переконливими.

III Учень.

Космічна теорія пов'язує виникнення людей на Землі з діяльністю позаземних цивілізацій. Людей вважають прямими нащадками інопланетян, що висадились на Землю в давні часи, результатом генної інженерії чи еволюції, керованої інопланетянами

Група III. Екскурс у правознавство.

Свою відповідь група презентує у вигляді таблиці.

<i>Невід'ємні ознаки людського існування:</i>	<i>Фізіологічні та психологічні риси людини</i>
<ul style="list-style-type: none">➤ наявність розуму;➤ соціальність;➤ цілеспрямована діяльність;➤ здатність розмовляти;➤ духовність. 	<ul style="list-style-type: none">❖ темперамент;❖ характер;❖ звички;❖ інтереси;❖ здібності.❖ досвід. <p><u>Висновок:</u> ці риси формують індивідуальність.</p>

Учень.

Громадянин – це людина, яка належить до певної країни, де вона має певний юридичний статус, яка має певні права та відповідні обов'язки.

Громадянство України – це правовий зв'язок особи та Української держави, який виявляється у взаємних правах і обов'язках. Воно регулюється Конституцією України (ст. 4), Законом «Про громадянство України» (1991 рік).

Громадянство підтверджує паспорт. Громадянином можна бути від народження, за походженням через прийняття громадянство України.

Розглядаючи людину, як особу, індивідуальність, особистість, персону учні в ході дослідження побудували схему:

• відображення соціальної природи людини, сприйняття її як суб'єкта соціокультурного життя.

• людина, яка має історично зумовлений ступінь розвитку, користується правами, та виконує обов'язки

персона

особа

особистість

індивідуальність

• окрема людина учасник соціальних відносин, що характеризується свідомою діяльністю.

оригінальність, особливість особистості, проявляється в рисах характеру та темпераменту.

V Закріплення вивченого матеріалу.

Закріплення і систематизація нового матеріалу відбувається шляхом:

- перегляду презентації (дивись додаток).
- перегляду схем (дивись додаток);
- постановка питань та відповіді учнів на узагальнюючі питання під час бесіди (з метою продовження формування цілісної системи особистісних знань учнів, систематизації вивченого матеріалу). Учні лаконічно відповідають на питання,

- *Що таке людина?*
- *Що таке індивід?*
- *Що таке індивідуальність?*
- *Назвіть риси людського існування.*
- *Які фактори впливають на формування людської індивідуальності?*
- *Чи кожна людина, яка мешкає в державі, має статус громадянина?*
- *Що таке громадянськість?*

VI Рефлексивно – оцінювальний етап уроку.

Проходить шляхом обміну думками, ідеями, що були відкриті учнями під час самостійної роботи та виконання творчих завдань протягом уроку:

*Метод «Мікрофон».
Продовжити речення.*

«Людина не може існувати без»

«Суспільність,,, виокремлюють людину як особливий феномен світу».

«Людина – це.....»

«Поміркуйте».

У чому полягає феномен людини?

Про що свідчить різноманітність термінології, яка застосовується щодо визначення поняття «людина»?

«Вислови своє бачення»

Прокоментуйте вислів: «Гідність держави залежить від гідності особистостей, які її створюють».

Проводиться міні – диспут на тему: *« Чи ідентичними є поняття «громадянин» і «патріот»?*

Заключне слово вчителя.

Кожна людина прагне стати особистістю та індивідуальністю. Що для цього потрібно? Рано чи пізно це складне питання постане перед кожним із вас. Щоб відповісти на нього, необхідно усвідомити, в якому суспільстві ви живете, до якої нації належите, які орієнтири є визначальними для вашої нації, суспільства, держави, якою є ваша життєва позиція і, найголовніше, у чому ви вбачаєте сенс життя, чого прогнете.

VII Домашнє завдання.

Для обов'язкового виконання:

Опрацювати матеріал підручника, тема 1.

Творче завдання: Написати есе «Я – особистість, громадянин своєї держави».

Додатки до уроку

Додаток №1

Основні версії походження людини

Теорія Еволюції.

Теологічна.

Космічна.

Теорія Еволюції.

Згідно цієї теорії людина виникла від вищих приматів людиноподібних істот. На думку вчених люди походять від мавпоподібних

Теологічна теорія.

Згідно цієї теорії людину та світ створив Бог. Сама теорія створення викладена у священній книзі «Біблії».

Космічна теорія

Космічна теорія передбачає появу людей на Землі з роботою неземних цивілізацій. У даному випадку люди вважаються пращурами інопланетян.

Додаток №2

Індивід?

Певний представник людського роду, який біологічно та соціально відрізняється від інших людей. Кожна людина народжується індивідом.

Характеристика індивіда

Кожен індивід відрізняється від іншого індивіда:

Віком

Статтю

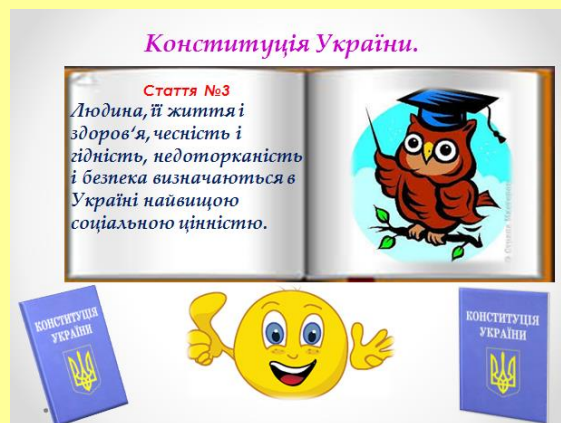

Зовнішністю

Додаток №3

- ✓ «Вислови своє бачення» (обмін думками – один учень починає відповідати, інші продовжують – по черзі).
- ✓ Міні – диспут (розвиває критичне та аналітичне мислення, виховує патріотичні настрої).

Обов'язковим є заключне слово вчителя з метою підведення підсумків уроку.

Оцінювання навчальних досягнень учнів здійснюється відповідно до Критеріїв оцінювання навчальних досягнень у системі загальної середньої освіти, їх коментар та позитивна мотивація.

Домашнє завдання диференційоване. Доцільно задавати завдання для обов'язкового та творчого виконання.

Використані джерела

Література

Бакка, Т.В. Людина і світ: підруч. для 11 кл. загальноосвіт. навч. закл.:)рівень стандарту, академічний рівень, профільний рівень) / Т.. Бакка, Л. В. Марголіна, Т. В. Мелещенко. – К.: Видавничий дім «Освіта», 2012. – 240 с.:іл.

Бізбіз Т. О., Авраменко В. О., Чабан Л. Г. Людина і світ. 11 клас. Розробки уроків. — Х. : Вид. група «Основа», 2010.

Вілков В. ТО., Ніколаєвський В. М., Омельченко В. В., Салтовський О. І. Людина і світ: Навч. посібник. — Х., 2001.

Гісем О., Мартишок О. Основи філософії. Людина і світ. 11 клас. Філософський тренінг. — Тернопіль: Богдан, 2003.

Пошукові системи:

 Jandex

 Google

Прикладне програмне забезпечення:

 MS Word

 MS Power Point

Адреси веб-сайтів:

<http://uareferat.com/Соціалізація особистості її фази і етапи>

[http://testme.do.am/publ/ljudina i svit/ljudina i svit/ponjattja subkultur i ta molodizhni subkulturi/77-1-0-1077](http://testme.do.am/publ/ljudina_i_svit/ljudina_i_svit/ponjattja_subkultur_i_ta_molodizhni_subkulturi/77-1-0-1077)

[http://testme.do.am/publ/ljudina i svit/ljudina i svit/genderna socializacija osobistosti/77-1-0-1074](http://testme.do.am/publ/ljudina_i_svit/ljudina_i_svit/genderna_socializacija_osobistosti/77-1-0-1074)